

Politik Bilim

“El Değiştiren Sermaye...”

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

‘Referandum’ sonrasıyla ilgili değerlendirmeyi yaparken kaydettiğim noktalardan biri, iktidardaki partinin siyasî liderinin ‘referandum’dan önce söylediği, “*İstanbul sermayesini hedef alan*” şu sözleriydi: “...*İstanbul sermayesi nedense işin başından itibaren bizimle para kazanmada anlaşta ama siyasette anlaşamadı. Anadolu sermayesini aralarına almadılar... Fakat isteseler de istemeseler de Türkiye’de artık sermaye ciddi manada el değiştirmeye başladı. Bu bizim için çok önemli bir güven kaynağı...*”

Bu sözler, bilim, teknoloji ve yenilik politika ve uygulamalarıyla uğraşanlar için de önemlidir. Örneğin, ARGE ve yenilik destekleriyle ilgili bir uygulama birimdeyseniz ya da uygulama esaslarının belirlendiği süreçlerde yer alan bir kamu görevlisiyseniz, sermaye sınıfındaki böylesine köklü bir değişim, sizi de yakından ilgilendirir. Çünkü, destek uygulamasındaki aslî hedef kitleniz, sermaye sınıfının sanayi kesimidir ve “*sermayenin ciddi manada el değiştirmeye başlaması*”, bu kesimde de ciddi bir değişim sürecinin başladığı ya da başlamak üzere olduğunun işaretidir.

Zâten böyle bir değişim başlamışsa, bunu hemen fark edecek olanlardan biri de, sizsinizdir; tabii eğer, bulunduğunuz kamu destek birimince verilen desteğin yaratacağı ekonomik-toplumsal etkilerin ya da toplumun hangi katmanlarına ekonomik fayda sağlandığının farkındaysanız; yaptığımız işte, karınca kararınca da olsa, toplumsal bir sorumluluk duygusu taşıyorsanız... Destek politikasının uygulama esaslarını belirleyenlerin durumu elbette daha farklıdır. Onlar bu değişimin farkındadırlar; değıllerse, birileri onlara bunu hatırlatır ya da yerlerine bunu bilenler getirilir.

Yanlıı anlaşılmasın; sermayenin el değiştirmesi, ülke için mutlaka kötüdür anlamına gelmez. Tam tersine, bu değişiklik aynı zamanda sanayinin ve bunun yaratacağı üretim kültürünün ve bu kültürün, çağımızda olmazsa olmazı hâline gelen ileri teknoloji tabanlı girişimcilik, teknolojik yenilikçilik ve ARGE kültürünün de **bütün Türkiye coğrafyasına yayılarak derinlik** kazanması sonucunu yaratıyorsa, baş tâcı edilir; uygulamada, bu yaygınlaşmayı destekleyen esneklikler sağlanır...

‘Esneklik sağlama’ meselesine örnek vereyim: Firmaların yenilikçi atılımları üç kategoride olabilir. Firma, teknolojik açıdan kendisi de az çok özgün bir katkıda bulunarak yeni bir üretim yöntemi uygulamasına geçebilir. O ülkede bu yöntemi uygulayan başka firmalar da vardır ama, bu uygulama **o firma için bir yeniliktir**; ileriye doğru atılmış bir adımdır; gerisi de gelebilir. Onun için firmanın bu adımı desteklenmeye değer. Bir başka firma, yine az çok kendisinin de özgün katkısıyla belirli bir teknolojiyi o ülkede ilk kez uygulamaya koyuyorsa bu aynı zamanda **ülke için de bir yenilik**, ileriye doğru atılmış bir adım sayılır. Zira o ülkede aynı sektörde faaliyet gösteren diğer firmalar da bunu görerek teknolojilerini yenileyebilirler. Buna önyak olan firma elbette aldığı desteğı ilk kategoridekine göre daha fazla hak etmiştir. Bir de şöyle düşünün: Öyle bir firma var ki, kendi özgün tasarımına dayalı olarak geliştirdiğı, **bütün dünya için benzersiz** yeni bir ürünü dünya pazarlarına sunup başarı kazanıyor. Bu firma desteğı en çok hak edendir. Bütün ülkeler bunu ister ve bu düzeye gelsinler diye firmalarına destek verir.

Türkiye’de bu son kategoride değerlendirilebilecek firma çok azdır. Onun içindir ki, o düzeye gelebilmenin yolunun ilk iki kategoriden geçeceği varsayılarak, yenilikçiliğe bu kategorilerden başlayan firmalara da, **azamî desteğı sağlama esnekliğı** gösterilebilir. Elbette, kuralların önceden konmuş, uygulamanın şeffaf ve verilen desteklerin, kategori yükselmesi açısından, gerçekten beklenen yararı sağlayıp sağlamadığını belirleyen tarafsız değerlendirme mekanizmalarının da eş

zamanlı işliyor olması koşuluyla bu yapılır. Şu anda böyle mi yapılıyor, onu gelecek hafta konuşuruz...

CBT. 01 Ekim 2010